

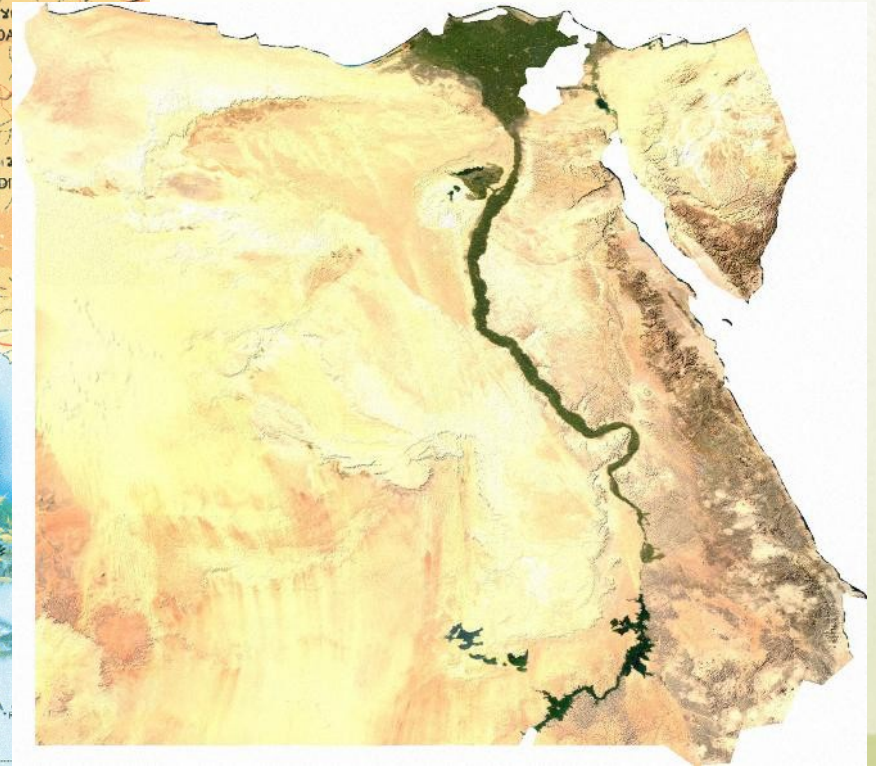
Egiptas - Nilo dovana

- Valstybinė kalba - arabų
- Sostinė - Kairas
- Plotas - 1 002 450 km²; 0,632 % vandens
- Gyventojų skaičius - 75 500 662 (2008 m.)
- Gyventojų tankumas - 74 žm/km²
- Nepriklausomybė - 1922 vasario 28 (nuo Jungtinės Karalystės)

~99 procentai šalies gyventojų gyvena 5,5 procentuose šalies ploto - Nilo deltoje ir Nilo slėniuose, kur kasmet liepos - spalio mėnesiais upės potvyniai sudrėkina dykumas ir patręšia jas derlingu dumbliu. Likusioji šalies dalis - Sacharos dykuma.

Egipto istorija

Žmonės Egipto teritorijoje gyveno dar tada, kai Sacharos dykuma neegzistavo. Tai įrodo piešiniai ant uolų ir archeologų radiniai:

- Maždaug prieš 12 000 metų atsirandusi žemdirbystė pakeičia tenykščių gyventojų (medžiotojų ir žvejų) gyvenimo būdą.
- 8000 m. pr. m. e. prasidėjus klimato pokyčiams ėmė dykumėti žemės ir formuotis Sacharos dykuma. Pirmykščių genčių gyventojai buvo priversti migruoti į Nilo slėnius, kur išplėtojo sėslią žemdirbystę ir labiau centralizavo visuomenę. Tai vadinama priešdinastiniu laikotarpiu. Tačiau apie jį žinoma mažai, nes pirmieji rašytiniai šaltiniai, užrašyti senovės egiptiečių hieroglifais, datuojami maždaug 3200 m. pr. m. e..
- Apie 3500 m. pr. m. e., prie Nilo susidarė 2 valstybiniai junginiai: Aukštutinis (į pietus nuo Nilo deltos) ir Žemutinis (Nilo deltoje) Egiptas.
- Maždaug 3150 m. pr. m. e. iškyla suvienyta Egipto valstybė su karaliumi Menu. Jos suvienijimas apipintas legendomis. Iškeltos kelios galimos versijos. Data taip pat ginčytina. Nuo to laiko, ištisos dinastijos valdė Egiptą dar tris tūkstantmečius. Paskutinė vietinės kilmės dinastija žlugo XI a. pr. m. e. Nuo to laiko, pradedant 21-ąja faraonų dinastija, visi valdovai buvo svetimšaliai.

- Apie 1185 m. pr. m. e. prasideda pereinamasis laikotarpis. Jis baigiasi visiška suirutė valstybėje 747 m. pr. m. e.
- 747 m. pr. m. e. Egiptą užima sustiprėjusi Kušo karalystė Nubijoje, esanti už pirmojo Nilo slenksčio.
- 664 m. pr. m. e. į Egiptą įsiveržia asirai ir jį trumpam užkariauja.
- 525 m. pr. m. e. persai užima Egiptą ir valdo iki 332 m. pr. m. e..
- 332 m. pr. m. e. Egiptą užkariauja Makedonijos karalius Aleksandras Didysis.
- Romėnai valdo Egiptą nuo 30 m. pr. m. e. iki 638 m.
- VII a. Egiptas islamizuojamas:
 - 639-1517 m. Egiptas arabų valdžioje.
 - 1517-1805 m. - Osmanų imperijos valdžioje.
 - 1805-1953 m. Egiptą valdė Muhamedas Ali (albanas kareivis, tarnavęs Osmanų imperijai) ir jo paveldėtojai. Ali įkurta dinastija su britų parama valdė iki 1953 m - Naseristų respublikos revoliucijos.

Garsiausi faraonai

- Menas – karalius, suvienijęs Egiptą IV tūkst. pr. m. e. pab.
- Džoseras – karalius, pastatęs pirmąją piramidę. III tūkst. pr. m. e.
- Cheopsas – karalius, pastatęs aukščiausią piramidę (147m.) III tūkst. pr. m. e. vid.
- Echnatonas – karalius, vykdęs religinę reformą ir bandęs įvesti monoteistinę religiją Egipte. II tūkst. pr. m. e.
- Nefertitė – karalienė, Echnatono žmona ir sesuo, archeologų tituluojama viena gražiausių Egipto moterų. II tūkst. pr. m. e.
- Hatčepsutė – valdovė – moteris, į valdžią patekusi atsitiktinai, ir meilužių-patarėjų pagalba valdžiusi labai sėkmingai, II tūkst. pr. m. e.
- Ramzis II – karalius, žinomas savo aktyviais užkariavimais, išplėtęs Naujojo Egipto karalystę ir pasirašęs pirmąją istorijoje žinomą taikos sutartį su hetitais II tūkst. pr. m. e.
- Kleopatra – paskutinioji Egipto faraonė, po kurios nusižudymo Egiptas atiteko Romai.

Karalių slėnis

Gizos piramidès

Sfinksas, Giza, 1951 m.

Senovinis šulinys Asuane

Ramzio II-ojo (1279-1213 m. pr. e.) statyta Abu Simbelo šventykla

Iufaa - žynio ir rūmų administratoriaus - kapas, rastas 1998 m.. Archeologų laimei jis buvo nepalietas.

Tėbai yra prie Nilo ir buvo Vaseto nomo (Aukštutinio Egipto srities) sostinė, ir pats miestas vadintas Vasetu. 11-os ir 18-os dinastijų laikais buvo Egipto sostinė. Manoma, kad Tėbai 1980-1770 m.pr.m.e. ir 1400-668 m.pr.m.e. laikotarpiais buvo didžiausias pasaulio miestas. Šiuo metu senųjų Tėbų vietoje yra **Luksoro** miestas. Jame gausu istorinių paminklų: Karnako šventykla, Luksoro šventykla, Karalių slėnis, Karalienių slėnis, Memnono kolosai, *Deir el-Bahri*, Ramezėjus, *Medinet Habu*, Malkata, Kilmingųjų kapai, *Deir al-Madinah* (darbininkų miestelis).

Gyventojai

- Egiptas yra labiausiai apgyvendinta šalis Vidurio Rytuose ir antra pagal dydį Afrikos žemyne.
- ~80-90% Egipto gyventojų išpažįsta islamą, o dauguma likusiųjų - krikščionys.
- Egiptiečiai yra didžiausia etninė grupė Egipte - 94% visos populiacijos.
- Etninės mažumos: Arabų beduidai, berberų kalba kalbantys Amazigh'ai ir Senovės nubiečių bendruomenės.
- Egiptas taip pat garsėja pabėgėlių skaičiumi. Manoma, kad šiuo metu Egipte yra nuo 0,5 iki 3 milijonų pabėgėlių.
- Napoleonui įžengiant į šalį - joje gyveno tik 3 milijonai gyventojų :)
- Maždaug pusė žmonių gyvena miestuose. Likusioji pusė - ūkininkauja mažuose kaimeliuose aplinkui Nilą.

Ekonomika

- Jau prieš kelis dešimtmečius, dėl limituotų dirbamos žemės plotų, Egipte iškilo ekonominių problemų. Todėl šalis gavo didžiules paramas iš pasaulinių fondų ir investavo į ekonomikos reformas.
- Pagrindinės ekonomikos šakos: turizmas, žemdirbystė, naftos produktų eksportas, media.
- Egiptas turi didelius gamtinių dujų rezervus.
- Šalį kasmet aplanko apie 7 mln. užsienio turistų, iš kurių Egiptas gauna apie 10 mlrd. JAV dolerių pajamų.
- Dėkingas klimatas leidžia Egiptui pateikti žemės ūkio produktus Europos ir kitoms rinkoms ne sezono metu.
- Turizmas – viena svarbiausių Egipto ekonomikos sričių.
- Dėl teroristinių išpuolių grėsmės savarankiškas užsieniečių judėjimas Egipte ribojamas, o turistiniai autobusai po šalį vyksta tik grupėmis ir lydimi ginkluoto konvojaus.

Kupranugarių turgus Kaire

Kairas

Kairas

Nilas, Kairas

Photograph by Reza

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

© 2007 National Geographic Society. All rights reserved.

Besimeldžiantys islamą išpažįstantieji traukinių stotyje,
Aleksandrija

Duonkepys, Qurna

Luksoro gatvės

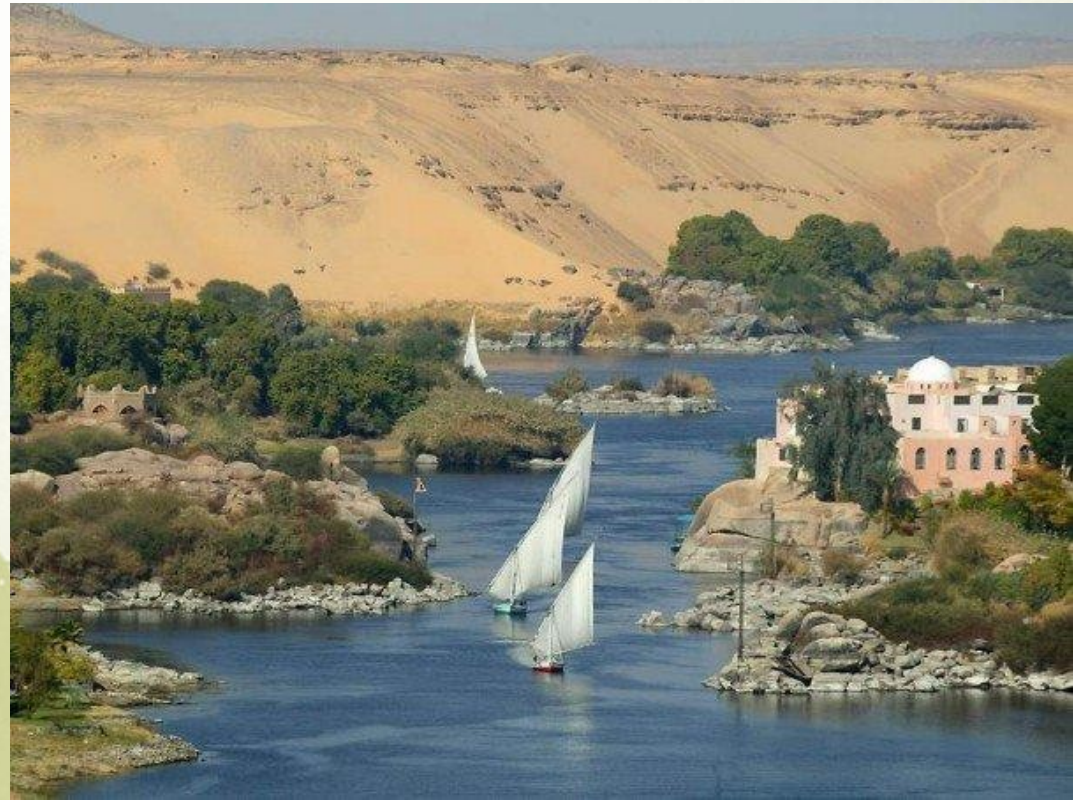

Žvejyba Nile

Turistai Nile

Ginkluoto konvojaus saugoma turistų autobusų kolona

